

عنوان مقاله:

رفتار فرانقشی در سازمان های آموزشی، تحلیل تطبیقی مولفه ها با تاکید بر آموزه های تربیتی اسلام

محل انتشار:

فصلنامه مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی، دوره 4، شماره 1 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسندگان:

میترا عزتی - دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران

نیکو دیالمه - گروه معارف اسلامی و علوم تربیتی. دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

منا افضلی قادی - دانشگاه امام صادق (علیه السلام) پردیس خاوران

خلاصه مقاله:

هدف این پژوهش، شناسایی مولفه های رفتار فرانقشی در سازمان های آموزشی با تأکید بر آموزه های اسلام است. روش پژوهش، ترکیبی از نوع کیفی- کمی است. جامعه تحقیق شامل دو بخش است: قرآن کریم، نهج البلاغه و کتب مدیریتی و متخصصین مدیریت آموزشی، علوم تربیتی و معارف اسلامی. در بخش اول به طور هدفمند نمونه گیری و مطالعه عمیق شده و با استفاده از دسته بندی و کدگذاری، به طور مستمر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و مقولات استخراج شد. سپس به منظور تأیید تناسب مقولات با اهداف پژوهش، نظرات 32 نفر متخصص مدیریت آموزشی و علوم تربیتی و 20 نفر متخصص معارف اسلامی از طریق دو پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری و با استفاده از آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ضریب پایایی پرسشنامه ها از طریق آلفای کرونباخ به ترتیب 0/797 و 0/896 محاسبه شد. یافته ها حاکی از این است که مولفه های رفتار فرانقشی در دانش مدیریت به ترتیب اولویت عبارتند از: ادب و احترام، تلاش و پشتکار و اشتیاق، آداب اجتماعی، توسعه خود، نوع دوستی و رفتارهای کمکی، توسعه نگرش مثبت و تمایلات سازنده، وجدان کاری و اطاعت سازمانی، ابتکار فردی، مشارکت سازمانی، وفاداری سازمانی و جوانمردی. مولفه های رفتار فرانقشی در آموزه های اسلام نیز به ترتیب اولویت عبارتند از: تحکیم پیوندها و رفع کدورت بین فردی، اهتمام به نیکی مضاعف، واکنش متعالی، همیاری هدفمند، پرده پوشی عیوب، اهتمامات معنوی در حق دیگران، ترک انتقام حین قدرت، توجه به ابراز نیازها، وساطت معطوف به خیر، مساعدت پیش از طلب، همدلی و همدردی، تلاش و استقامت فراتر از انتظار، پرهیز از بزرگنمایی مشکلات، توانمندی تفکیک، نقش فعال و سازنده در انتقاد و پیشنهاد، تقویت روحیه و نشاط کاری، بزرگداشت و تکریم شخصیت افراد. برخی مولفه های رفتار فرانقشی در مدیریت و اسلام مشابه اند، اما دارای اشتراکات مطلق نیستند. بر این اساس می توان جایگاه آن ها را در قیاس با یکدیگر در روابط سه گانه حمایت، توسعه و نوآوری تبیین نمود.

کلمات کلیدی:

extra-role behavior, organizational citizenship behavior, educational organization, management knowledge, Islamic teachings, رفتار فرانقشی، رفتار شهروندی سازمانی، سازمان آموزشی، دانش مدیریت، آموزه های اسلام.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1140059>

